

Mezinárodní právo a právo EU a jejich vliv na české právo

Ing. Mgr. Tomáš Klusák

Obsah přednášky

- o Mezinárodní právo a jeho prameny
- o Právo EU a jeho prameny
- o Dopad Mezinárodního práva a práva EU na české právo

Mezinárodní právo

- o soubor právních norem, které regulují vztahy mezi státy
- o jejich vztahy k mezinárodním organizacím a dalším subjektům mezinárodního práva
- o vzájemné vztahy mezinárodních organizací a některé vztahy jednotlivců ke státu.

Prameny MP

o Základní

Právní obyčej

Mezinárodní
smlouva

o Pomocné

Obecné zásady právní

Soudní rozhodnutí

nauka (doktrína)
mezinárodního práva

Prameny MP

- o Právní obyčej
  - o Vzniká spontánně, je nepsaný
  - o *usus longaevus* - zvyk dlouhodobě zažitý a užívaný
  - o *opinio necessitatis* - zvyk obecně uznávaný, uznán a sankcionován státem
- o Příklad:
  - o V mezinárodním právu lze za právní obyčej považovat to, že během olympijských her dochází k zastavení bojů ve vojenských konfliktech.

Prameny MP

- o **Mezinárodní smlouva**
  - o Vznikají na základě konsensu (smluvně), ne imperativně.
  - o Jedná se o nejdůležitější pramen mezinárodního práva.
  - o V praxi se kromě označení smlouva vyskytují i názvy jako úmluva, konvence, protokol, pakt, statut, charta nebo dohoda.
  - o Příkladem takovéto smlouvy je např. Charta OSN – není právním předpisem (zákonem), ale smlouvou, kterou uzavřely zakládající členské státy OSN.

Mezinárodní smlouva

- o Pokud stát ke smlouvě přistoupí, ratifikuje ji a vyhlásí, stává se smlouva i pramenem vnitrostátního práva.
- o Čl. 10 Ústavy ČR:
- o *„Vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, jsou součástí právního řádu; stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva.“*

Mezinárodní smlouvy

- o Z mezinárodní smlouvy mohou vyplývat oprávnění a povinnosti nejen státům, ale v některých případech i přímo občanům daného státu.
- o **Příklad:**
- o Typickým příkladem je Úmluva o ochraně lidských práv.
- o *„každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem.“*

Subjekty MP

- o svrchované státy
  - o (politická entita mající stálé obyvatelstvo, vymezené území, funkční veřejnou moc a způsobilost vstupovat do vztahů s jinými státy)
- o mezinárodní organizace
- o zvláštní politické jednotky
  - o Povstalci, Svátá stolice
- o jednotlivci (fyzické osoby)

EU

- o Historie:
  - o ESUO (Paříž/1951)
    - o Belgie, Nizozemí, Lucembursko, Německo, Itálie, Francie
  - o EHS a Euroatom (Řím, 1957)
  - o Smlouvy o Evropských společenství (1967)
    - o celní unie (1968)
  - o Maastrichtská smlouva (1992) → ES

Maastrichtská smlouva

- o 1. pilíř – *Evropské společenství*: spadají sem všechny aktivity realizované již před Maastrichem; mimo jiné politiky zemědělská, obchodní, regionální, sociální aktivity spadající pod další dva pilíře byly zavedeny až Maastrichtskou smlouvou:
- o 2. pilíř – *Společná zahraniční a bezpečnostní politika*
- o 3. pilíř – *Justice a vnitřní bezpečnost*
- o Maastrichtská kritéria
  - o Pro vstup do měnové unie
- o Kodaňská kritéria
  - o Pro vstup do EU

Lisabonská smlouva

- o 2007 platnost 2009
- o kosmetickou úpravu neschválené Ústavy EU
- o Smlouva o založení EU a Smlouva o fungování EU
- o Vznik EU jako subjektu práva, zanikají názvy ES

Právo EU

- o Primární
  - o Vytvářejí státy EU
  - o Zřizovací smlouvy (povahou MS)
- o Sekundární
  - o Vytvářejí orgány EU na základě oprávnění plynoucí ze zřizovacích smluv
  - o Nařízení, směrnice, rozhodnutí, doporučení a stanoviska

Nařízení

- o obecně závazný právní akty jak úrovni unijní, tak na úrovni ČS (může přímo zavazovat jak členské státy, tak i jejich vnitrostátní subjekty práva tj. jednotlivce)
- o bezprostředně použitelné
- o Hlavní oblasti
  - o Hospodářská soutěž, sociální zabezpečení

Směrnice

- o není obecně závazná ve vztahu k jednotlivcům, závazná jen vůči ČS
- o je závazná co do výsledku, jehož má být dosaženo, formy a prostředky jsou na ČS
- o ČS jsou povinni ji v určené lhůtě implementovat do vnitrostátního práva
- o směrnice vedou ke sbližování = harmonizaci vnitrostátních předpisů ČS
- o Hlavní oblasti:
  - o Ochrana spotřebitele, daně

Orgány EU

- o **Komise** reprezentuje zájmy Unie, je to výkonný a kontrolní orgán
- o **Rada EU** naopak prosazuje zájmy členských států, rozhodovací pravomoc
- o **Evropská rada** přijímá jednomyslně zásadní koncepční politická rozhodnutí
- o **Evropský parlament**, což je volený orgán (zajištění demokratického prvku), spolu s Radou disponuje rozhodovací pravomocí
- o **Soudní dvůr EU**, jednotný výklad práva a spory mezi EU a členskými zeměmi
- o Evropský účetní dvůr; Evropská centrální banka; další pomocné orgány

Otázky???

Děkuji za pozornost

Literatura

- o MALENOVSKÝ, J. *Mezinárodní právo veřejné.*, Nakladatelství: Doplněk. 2009 552 s. ISBN 978-80-7239-218-6
- o Týč, V. *Základy práva EU pro ekonomy* 2010.